

Demografska katastrofa

Autor Administrator

Demografska katastrofa

Nestaje li nas zauvijek?

G. Antia

(...) Obiteljsko zajedništvo redovito je prvo životno iskustvo zajedništva. To ga zajedništvo prati i nosi tijekom cijeloga života. Još kao nerođen, a kasnije kao, maleno i bespomoćno dijete ovisno o roditeljskoj brizi, životnik doživljava prvo iskustvo prihvatnosti i ljubavi. Kako raste, dijete doživljava i prvi krug zajedništva svoje braće i sestara, baka i djedova, rodbine, kućana, obiteljskih prijatelja i susjeda. Sazrijevanje, mladost i djevojka sklapaju ženidbu te iz nove perspektive doživljavaju i podržavaju obiteljsko zajedništvo, podižu i odgajaju vlastitu djecu te i nastavljaju u zrelosti danima djecu svoje djece. Iskustvo obiteljskoga zajedništva nenadomjestivo je i njime je obilježen čitav život (...) J.B.

Svako malo, posebno u mjesecu rujnu kad stasaju nove generacije zaokolu, čitamo jadikovke o izrazito lošoj demografskoj situaciji u Hrvatskoj, sve manjem natalitetu, a većem mortalitetu, o našem nestajanju. I ove je godine, kao i prethodnih, tisuću učenika manje upisano u prve razrede.

Demografske projekcije kažu da će već 2015. Hrvatska imati od 13 do 20 posto stanovnika manje nego što ih je imala 2001. Dugoročnije su projekcije još lošije pa će se prazne školske klupe brzo preliti u radne pogone.

Uzroci ovoga, jednog od naših najtežih problema vrlo su složeni i čini se nerješivi. Uputit ću vas na sjajne analitičke tekstove

na ovoj stranici (Hrvati izumiru, Mile Prpa...), a ja bih se tek osvrnuo na neke aspekte iz rakursa običnog građanina koji se brine, koji je nesretan zbog toga, koji pokušava shvatiti, pa možda i djelovati...

„Sjedim sam u dvorici kamene roditeljske kuće u Zmijavcima i uživam u tihini. Ali ne u tihini koja zavlađa dio dana, mjeseca i godine. Ovo je vječna tihina, jer u kući nema ljudi koji u njoj žive. Stotinama godina bila je dom za narandže koji su se u njoj rađali i umirali, sada služi samo jednoj svrsi - ljetnom odmoru posljednjih potomaka njezinih prvih stanara. Kuća duh. Kuća u kojoj više neće biti veselja zbog novo-rođenih i naricanja za umrlima, u koju se više neće unositi plodovi s njiva do kojih je sama znala doći. I dok uživam u tihini ispod golema oraha čitaju mi knjige, pokadšto zaujem neki glas iz prošlosti, ugledam neku sliku, neki davni prizor, neku očevu srditost ili majčinu molitvu, to kao ptica doleti iz uspomena i nestane.

Možda uživam baš zato što mi se duša ugnijezdila u sjećanje, što se u kući i oko nje zaigrala sjenama predaka koje su se popele i u gustu krošnju iznad mene. Nedaleku od mene povremeno zanjaju vjetar, zanjaju grane oraha i mene kao da me pita: - Koliko ostaje? Ja mu odgovorim: - Zauvijek!

Ovo je jedna lijepa, ali tužna slika hrvatskog sela iz pera neponovljivog M. Ivkovića objavljena u Veernjem listu. Sela, koje je bilo neiscrpna demografska baza, kojega više nema, ili je na samom umoru. U tom Selu, u tim skromnim kućicama, diljem svih hrvatskih prostora, bujao je Život. Živjelo se teško, skromno, ali radosno i uvijek s nadom u bolje i s vjerom u Vječno. Živjelo se u obiteljima, u međusobno bliskoj vezi generacija, u stalnom dodiru s prirodom i susjedima. A onda je to sve počelo nestajati. A što znači obitelj? Evo kako to prelijepo kazuje e nadbiskup kardinal J. Bozanić.

„Zajedništvo Boga i čovjeka mnogoliko se ostvaruje u ljudskom životu. Jedno od povlaštenih mjesta življenja zajedništva s Bogom i s ljudima jest obitelj. Obiteljsko zajedništvo redovito je prvo čovjekovo iskustvo zajedništva. To ga zajedništvo prati i nosi tijekom cijeloga života. Još kao nerođen, a kasnije kao, maleno i bespomoćno dijete ovisno o roditeljskoj brizi, čovjek doživljava prvo iskustvo prihvatnosti i ljubavi. Kako raste, dijete doživljava i krug zajedništva svoje braće i sestara, baka i djedova, rodbine, kumova, obiteljskih prijatelja i susjeda. Sazrjevajući, mladi i djevojka sklapaju ženidbu te iz nove perspektive doživljavaju i podržavaju obiteljsko zajedništvo, podižu i odgajaju vlastitu djecu te čeka u zrelosti danima djecu svoje djece. Iskustvo obiteljskoga zajedništva nenadomjestivo je i njime je obilježen čovjekov život. Stoga se može reći kako Božji san o čovjeku uključuje obitelj kao mjesto stjecanja prvih iskustava zajedništva i početka ispunjenja Božjeg nauma s njime“

I onda slijede promjene u načinu života, sustavno razaranje i relativiziranje svih tradicionalnih vrijednosti, prije svega obitelji i trka za materijalnim probitkom i boljim mjestom u hranidbenom lancu. (Vidjeti tekstove na ovoj Stranici: Dovoljni sami sebi?, Biti normalan?)

„Poèelo, izgleda, napuštanjem malog sela i ulaskom u ono globalno, tehnološkom revolucijom, općim napretkom, porastom standarda i osobito snažnim razvojem elektronskih medija.. Dok smo bili životno upućeni jedni na druge i ovisni jedni o drugima, imali smo vremena jedni za druge, intenzivno se družili, pomagali jedni drugima u poslovima, branili se zajedno, radovali se i, èini se, bili sretni.

Tehnološki napredak, porast standarda i moderno uređena država, učinili su nas neovisnim o drugima. U novim uvjetima pojedinac je mogao preživjeti sam, uređio je svoju kućicu, napunio je svime o èemu je prije samo sanjao i ta bi mu trebalo viševiš? Izbacio je kućeno ognjište, oko kojega su se generacije okupljale i prièale prièe, a u središte stavió TV kutiju, koja ga o svemu obavještava i pouèava to treba èiniti, to kupiti, to je dobro, to je loše. I najèeše su te pouke upravo suprotne onim spoznajama i vrijednostima koje je baštinió od svojih roditelja i svoje sredine. Ne mora viševiš izlaziti vani da bi saznao ta se događa; dovoljno je samo pritisnuti dugme upravljaèa i sve je pred njime. Likovi s ekrana, pa i oni izmišljeni postaju njegova realnost a najbliži rođaci, prijatelji, susjedi – pravi stranci.

Èesto niti ne primjeæujemo kako se tradicionalne vrijednosti sustavno relativiziraju i ismijavaju, obitelj prikazuje kao arhaièna, nepotrebna institucija, potencijalno opasna za svoje èlanove, osobito najslabije, spolnost odvaja od svoga osnovnog smisla u funkciji kreacije života i tretira kao roba, sredstvo hedonistièkog iživljavanja, bez obzira na ruševine koje ostavlja itd., itd.

I na kraju, kao rezultat svega - usamljenost, zbunjenost, otuđenje; sve manje dodira sa drugima, sve manje prilika za susrete i upoznavanje, sve više onih koji žive usamljeni, sve manji interes za druge, za brak, za roditeljstvo.

Mogli bismo gorko konstatirati: čovjek je dobio puno, a poput Fausta izgubio najvažnije - sebe, svoju dušu. I ne odnosi se to samo za Hrvatsku. Slična je situacija u cijelom Zapadnom svijetu, čija je civilizacija ukorijenjena u judeokršćansku tradiciju. Unatoč njihovom bogatstvu i boljoj uređenosti društva i njih jednako muče negativni demografski trendovi. Zašto?

„Jer nema ljubavi“, rekao je jednom prigodom poznati teolog. „Zbog moralnog pada hrvatskog naroda“ napisao je svećenik koji se intenzivno bavi ovim pitanjima. Mudri biskup R. Perić reče ovako: „Bog je u narav čovjekovu usadio životnu klicu, snagu, težnju za životom. Kad to čovjek u sebi izvrće, deformira i ne slijedi naravni hod, može li biti ista izvršena i neprirodnije? Katolički roditelji u bogatoj Europskoj Uniji ne rađaju više djece zbog društvenih pogodnosti. Dapače. Čovjek bi se morao ne zbog vanjskih okolnosti, uvjeta, većega standarda, opredjeljivati za jedno dijete više, nego zbog svoje vlastite odgovornosti pred Bogom i pred svojom savješću. Rađanje djece jest odgovornost (...)“.

U ovom našem vremenu u kojemu se sve relativizira, u kojemu se vrednuje samo materijalno, novac, moć, uspjeh, u kojemu se ismijava govor o poštenju, istini, solidarnosti, dobroti, u kojemu „nema ljubavi i prijateljstva (ima ali to često ne promjećujemo od svega što zamagljuje našu stvarnost), u kojemu je jedino važno osvojiti bolju poziciju u hranidbenom lancu, u kojemu nema mjesta Bogu – što bi se moglo drugo i očekivati. Sam po sebi život nikada nije samo uživanje, dapače, manje ili više patnje je sigurnija stavka, a na kraju puta uvijek čeka neka crna rupa u zemlji. I ako je to sve – ako nema nekog višeg smisla, - čemu sve to. Nije li to onda dovoljan razlog odustajanja od života. Na osobnoj i na kolektivnoj razini?.

Je li to valjan odgovor na pitanje o uzrocima demografske katastrofe? Ako jest, onda je i riječ blizu. Vratiti se izgubljenom, potisnutom, zaboravljenom, prigriliti potisnute provjerene vrijednosti. To znači

promijeniti našu filozofiju, vratiti se provjerenim vrijednostima, promijeniti našu optiku, promijeniti dosta toga, ukljuèiti i duhovnu dimenziju. Mijenjati sliku naše stvarnosti tako da ona bude poželjno mjesto u kojoj ima smisla živjeti. Onda æe se „vratiti“, jasnije pokazati i prijateljstvo i ljubav i radost, unatoè teškosama, i ona negdje izgubljena, potisnuta èežnja za životom, programirana u svakom živom biæu. I opet æe oživjeti naša sela, u starim hižama zazvoniti djeèji glasovi i oglasiti se školska zvona u sada praznim i napuštenim školama. . I naše statistike bit æe bolje...

Kako sada stvari stoje, ovo je èista utopija. U ovom trenutku gotovo da jedino na Njegovu providnost možemo raèunati. Ali ako nema želje, ako nema nade i vjere, ako nema pokuša sigurno se ništa neæe dogoditi. I ako postoje želja i nada, a one sigurno postije u veæini hrvatskog biæa, onda æe se to ostvariti prije ili kasnije. Na svakome od nas je da da od sebe što može. U najtežim trenutcima mnogi su dali živote za Domovinu. Sada su potrebni druge vrste napori. I mudrost - potrebno je uèiti, obrazovati se, dobro se obavijestiti kako bi znali što hoæemo i kome dati svoje povjerenje, svoj glas, i hrabrost - nije lako glasovati protiv prijedloga iza kojega stoji šef stranke, ili odbiti nemoralnu ponudu i time se izložiti riziku gubika posla, položaja i sl.

Nitko u ovome ne bi trebao biti izuzet od odgovornosti, naravno svatko na svojoj razini: odgovornost zastupnika u Saboru je viša od mene obiènog glasaèa. Ali, ako ništa drugo, ne smijemo nikada izgubiti vjeru u dobro, u konaènu pobjedu istine nad laži, dobra nad zlim. Sjano to sublimira u svojoj kolumni I. Mikleniæ u Glasu koncila.

(...)Važnost ljudskoga

svakodnevnog života nije u tome - kako èesto ljudi krivo smatraju - koliko se èovjek kojeg dana lijepo proveo, koliko je zadovoljio svoje potrebe, ili koliko je stekao, veæ je u tome koliko je ispunio svoje ljudsko životno poslanje, koliko je opravdao svoje postojanje ostvari-vanjern opæeg dobra.

Sve manifestacije brojnih kriza

u suvremenome hrvatskom društvu posliedica su toga što mnogi hrvatski građani, a osobito oni na važnijim društvenim položajima, ne ispunjavaju svoje životno poslanje na osobnoj, obiteljskoj, društvenoj i nacionalnoj razini. Sve pojave kriminala, korupcije, nepravde,

nasilja, sebiènih osobnih i zajednièkih interesa, skrivene zloèi-naèke umreženosti, uliznièkog i ideološko-politièkog podložništva, gaženja istine i ljudskog dostojanstva - jednom rijeèju svih negativnih pojava u suvremenome hrvatskom društvu - posljedica su toga što brojni hrvatski građani svakodnevno i neprekidno ne ispunjavaju svoje životno poslanje.

Ispunjavanje životnog poslanja

može biti u rasponu od minimalnoga preko osrednjega do optimalnoga, no teško društvu i narodu u kojem svoje poslanje ostvarivanja opæega dobra ne bi izvršavali roditelji, braèni drugovi, školarci, radnici, gospodarstvenici, politièari, znanstveni, zdravstveni, odgojni, obrazovni, medijski i ini djelatnici, vjernici, sveæenici... Stvarni pomak i boljitak u suvremenome hrvatskom društvu moguæ je samo onda ako svi hrvatski građani, a osobito svi oni na odgovornijim društvenim položajima, prihvate i ostvare svoj dio odgovornosti i ispune svoje životno poslanje“.(..).